

LÄRARHANDLEDNING

Eva Löfdahl
5.2–1.5 2011

Handledningen
riktar sig i första hand till
lärare i åk 7–9 och
gymnasiet

Saturnus, 1981, © Eva Löfdahl
Foto: Albin Dahiström/Moderna Museet

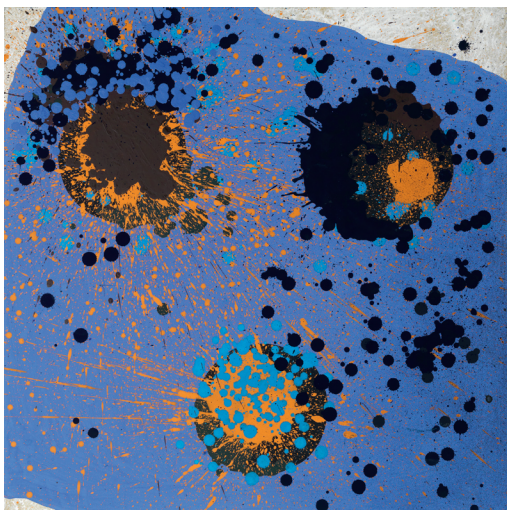
EVA LÖFDAHL

Hur förstår man det du gör?

Eva Löfdahl svarar: Man tänker på allt omkring en som man vet.

Det är svårt att uttrycka vad man ser och upplever i mötet med Eva Löfdahls konst. Det är som att den värjer sig för beskrivningar. Ord som *tröghet* och *ogenomtränglighet* har använts om hennes verk och antyder att det inte finns några snabba lösningar eller rätta svar. Som Löfdahl ser det kan vi som betraktare bara uppfatta en mycket liten mängd information i hennes verk. De erbjuder bara en glimt av vad hon beskriver som objektets *dolda möjligheter*. Eva Löfdahls verk är inte självklara och ska inte vara det heller.

I mötet med Eva Löfdahl erbjuds du och dina elever möjlighet att se konsten som något annat än det ni kanske är vana vid, som något som kanske inte går att helt förstå eller helt förklara. I den här utställningen är inget särskilt rationellt eller klagörande. Här finns inte facit längst bak i boken. Just på grund av att utställningen kan ge något oväntat, kan den bli en konstupplevelse utöver det vanliga.

Eva Löfdahl, *Utan titel*, 1988. Privat ägo

BAKGRUND

Eva Löfdahl (f 1953) har inte tidigare visats i stor skala. Det är därför dags för Moderna Museet att låta en större publik möta denna egensinniga, undersökande konstnär som tar tag i rummet och underminerar våra föreställningar om vad som är vad i konsten och dess omgivningar. Utställningen är retrospektiv men också samtida. Eva Löfdahl har gjort en platsspecifik struktur för museet – ett slags pelare som binder ihop taket med golvet. Här presenteras ett urval av verk från 1980-talets början till idag, bland annat rester från aktioner inom konstnärgruppen Wallda och ett urval från 1990-talets skulpturserie *Modeller*, där hon laborerar med det motsägelsefulla förhållandet mellan teori och verklighet. Till detta fogas senare verk, då Eva Löfdahl har arbetat parallellt med ett par banbrytande, storskaliga uppdrag för det offentliga rummet.

Löfdahls observationer av sociala, fysiska och mentala tillstånd tar sig uttryck i allt från akvarell, krita och gips till stål, dentalsten och aluminiumskum. Hon väljer material med stor omsorg. Förfining kan stå mot hembygge och kontrastriken är subtil. Eva Löfdahl har en osviklig förmåga att ge uttryck för det gåtfulla i beständiga verk.

Hennes objekt trotsar all definition. De är varken abstrakta eller figurativa, varken installationer eller arkitektur, utan en blandning av allt detta. Hennes överraskande och lågmälda verk skulle kunna beskrivas som ett slags mittemellanobjekt. Eva Löfdahl är född i Göteborg 1953, bosatt och verksam i Stockholm. Hon har studerat vid Konstfack i Stockholm och vid Byam Shaw School of Art i London.

TRIVSELREGLER

ANSVAR FÖR GRUPPEN

Läraren ansvarar för klassen under besöket i museet. Vi rekommenderar att elevgrupper går tillsammans med lärare.

SKOLMATERIAL

Vänd dig gärna till museivärdarna om du har frågor. Det finns skrivplattor att låna. Använd inte väggar eller skulptursocklar som skrivunderlag eftersom det blir märken. Använd endast blyertspennor i utställningssalarna om eleverna behöver teckna eller anteckna.

VAR FÖRSIKTIG I SALARNA

Eftersom det är lätt att stöta till konstverk i salarna ska ryggsäckar, större väskor, paraplyer etc. lämnas i garderoben eller i förvaringsboxarna. För att inte riskera spill på konstverk får man inte dricka eller äta i salarna eller i korridoren utanför. Rör er lugnt i salarna. Visa hänsyn till pågående visningar. Grupper under ledning av Moderna Museets personal har företräde i utställningssalarna. Använd gärna de hopfällbara svarta pallarna som finns i museet men bär dem försiktigt så konsten omkring inte skadas. Kom ihåg att sätta tillbaka pallarna på ställningen.

VARFÖR FÅR MAN INTE RÖRA KONSTEN?

Det är inte tillåtet att röra vid konstverken. Att försiktigt ta på något verk innebär stora skador genom att saltet och fett på fingrarna alltid orsakar märken på alla material. Museets uppdrag är att bevara konstverken för kommande generationer av museibesökare.

VAR KAN VI ÄTA MATSÄCK?

Matsäcksplats finns vid entrén på sjösidan (plan 1). Kom ihåg att lämna platsen i gott skick. Ingen förtäring i salarna.

MUSEIVÄRDAR

Under ert besök på Moderna Museet kommer ni att träffa museivårdare i informationsdisken eller i utställningarna. Vänd er gärna till dem om ni har frågor om konstverk, utställningar, program eller vill lämna tips och synpunkter.

SKOLBESÖK

Besöker du museet på egen hand med din klass – vänligen anmäl er vid kassadisken. Där kan du även få information om vår skolverksamhet.

SKOLPROGRAM

För detaljerad information kring vår skolverksamhet se www.modernamuseet.se

BOKADE VISNINGAR

Vill du att en konstpedagog från Moderna Museet visar utställningen?

Kontakta bokningen via:

Tel 08-5195 5264 (tis–fre 10–12)

Fax 08-5195 5201. E-post publik@modernamuseet.se

Kostnad: 850 kr, max 30 elever.

När du kontaktar oss via fax eller e-post, vänligen invänta en bekräftelse från Moderna Museet att vi tagit emot din förfrågan. Vid kontakt ange

- Namn, e-post, telefon och bekräftelse-/fakturaadress
- Deltagarnas antal och ålder/årskurs
- Datum och tid för besök (gärna några alternativ)

Bokningen är bindande. Avbeställning/ändring måste göras senast 10 dagar innan bokad besök.

ÖPPETTIDER

Tisdag 10–20, onsdag–söndag 10–18. Måndagar stängt.

Fri entré upp till 19 år och för lärare som följer med sin klass.

SFI-klasser har fri entré.

HITTA TILL MUSEET

Museet ligger på Skeppsholmen, Stockholm.

Buss 65 från T-centralen. T-bana: Kungsträdgården. Djurgårdsfärjan.

PROGRAM

För programverksamhet i samband med utställningen se modernamuseet.se

NÅGRA VIKTIGA ORD OCH BEGREPP

MATERIAL

Material är ett nyckelord i Eva Löfdahls konstnärskap. Hon väljer material till sina verk med stor omsorg. Löfdahl undersöker noga vad som kännetecknar olika material och väljer ofta intuitivt det hon vill arbeta med.

INSTALLATION

Installation är en konstform som utvecklades under 1960- och 1970-talen. I en installation består konstverket av flera delar: platsen eller rummet och sakerna som konstnären bestämt ska finnas där. Det är helheten som är viktig och ofta finns inte ett enskilt konstobjekt som kan köpas eller säljas, vilket kan vara ett av de bakomliggande syftena.

KONCEPTKONST

Konceptkonst, eller idékonst, är en konstform från 1960-talet. Konstnären sätter igång en process utifrån en idé som inte nödvändigtvis behöver slutföras. Arbetet har en filosofisk och forskande inriktning mot konst, språk, liv och samhälle, och det begränsar sig inte till någon enskild konstform. Av betraktaren krävs ofta en medvetenhet om tankarna som konstverket bygger på.

PLATSSPECIFIK

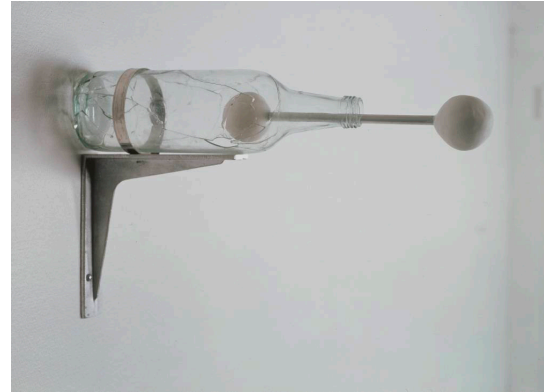
Ett platsspecifikt konstverk är gjort speciellt för en viss plats, och samverkar med rummet eller sammanhanget.

WALLDA

Walda är namnet på det konstnärskollektiv som utgjordes av Eva Löfdahl, Stig Sjölund och Max Book. I början av 1980-talet målade de tillsammans och gjorde happenings och performances. Waldagruppens strategi kan beskrivas så här: ta kommandot, gör själv, använd de material som finns tillhands, inta platser som inte är de gängse för konst.

Utan titel, 1989, © Eva Löfdahl

Modell F, 1993, © Eva Löfdahl

Utan titel, 1989

I slutet av 1980-talet gör Eva Löfdahl en serie skulpturer där bordsskivan spelar en avgörande roll. Den agerar gräns mellan nivåer men kanske också mellan olika tillstånd. Till denna grupp hör skulpturen *Utan titel* från 1989, som ägs av Moderna Museet. Här är tre exakta avgjutningar av blomkålshuvuden placerade, huvuden som för tankarna mänskliga hjärnor. Bordsskivan i museets verk utgör gränsen mellan den övre världen för klinisk beskådan och den undre, där tre stadiga ben omgärdas av varsin innerslang till ett bildäck. Cirkelmotivet och slangarna är ett återkommande motiv i Eva Löfdahls konstnärskap. De perfekt avbildade porslinslika blomkålshuvudena kontrasterar skarpt mot de något överdimensionerat stadiga benen som ser ut att kunna bära något tyngre. Skydd, skal och skallar är genomgående teman under Eva Löfdahls 1990-tal.

Modeller

Modeller är en serie verk som upptar Eva Löfdahl under några år i början av 1990-talet. Det rör sig om skulpturala verk som ser ut som modeller av omgivande strukturer. Strukturer konstrueras i teorin av tanke och språk men Löfdahl vänder på förhållandet. Modellen, det vill säga konstverket, är först given och omvärlden får därefter förstås på dess villkor. *Modell S* (1995) är en nätsil av den sort som var vanlig i köken innan designindustrin förädlade redskapet. Eva Löfdahl vänder silen upp och ned och låter en smal, knotig stråle rinna uppåt. Hon vänder på de fysikaliska principerna, flytande blir fast och ner blir upp. Det blir till en vardagsrealistisk betraktelse av den stora världen. I en teckning laborerar hon vidare med silen och låter den utgöra himmelskupa med hål för stjärnorna, och samtidigt ett bräckligt skydd för jorden.

Om *Modell S* kan betecknas som både skör och handfast så har *Modell H* (1993) en mer uppenbar tyngd och beständighet: på tre hinkar av stål vilar aluminiumskivor med sju vita bollar av dentalsten längsmed kanttarna. Det är en modell utan särdrag. Bara det typiska och mest avskalade uttrycket för behållare, underrede och klot finns med. I konstruktionen upphävs dock deras normala betydelse och funktion: hinken rymmer inget synbart, skivan bär varken fram eller stöder

något och bollarna befinner sig i ett låst läge, bortom tyngdlagen. Jämvikten är tilltvingad. I *Modell F* (1993) har Löfdahl krossat en vanlig glasflaska och limmat ihop den för att sedan föra in en stång i dess hals med en boll innanför flaskmynningen och en utanför, i lodrätt läge. Verket befinner sig långt från flaskskeppets tekniska bravur. *Modell F* har utsatts för diktatorisk makt.

Två större tunnband är placerade mitt emot varandra högt på väggen, fästade inuti vardera bandet snurrar ett litet gummihjul oförtrutet runt, runt. *Modell G* (1993) är kanske en cirkel formad som modell för tillvarons meningslöshet, där det lilla gummihjulet trampar på medan de stora tunnbanden intagit sina statiska och ickekommunikativa positioner i förhållande till varandra.

Interbreeding Classified, 2002, © Eva Löfdahl
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Interbreeding Classified, 2002

Interbreeding Classified är ett omfattande och komplext verk med akvareller, fotografier och datautskrift. I utställningen visas en del av detta verk – närmare bestämt sju akvareller. I sin helhet förgrenar sig *Interbreeding Classified* likt en klassifikation byggd av flera besläktade system som går in och ut ur varandra. Genetikens omprovning av Carl von Linnés idé om växternas gudomligt präglade utvecklingshistoria finns som en underström. En annan är konstnärens egna bildliga kommentarer till de företeelser som är åtskilda – men kanske, ändå hör samman. Tankeväckande – hur kommer det sig att ju närmare man står, desto mindre ser man? Om påståendet att ”ju mer man vet, desto mer ser man” stämmer, kan frågan ställas ifall det omvända gäller, det vill säga det som för forskningen kan vara en förutsättning: tillgång på mycket material, för att kunna dra slutsatser. I sitt bildliga systembygge synliggör Eva Löfdahl just det fåfängliga och samtidigt nödvändiga i vår strävan att ordna, kategorisera, systematisera. Hon tar denna strävan vidare, punkterar vissa betydelseskikt och korsbefruktar andra så att ny insikt kan nås.

FÖRSLAG PÅ DISKUSSIONSÄMNER OCH UPPGIFTER TILL KLASSRUMMET, EXEMPELVIS INOM ÄMNENA BILD, SVENSKA, SAMHÄLLSKUNSKAP OCH FILOSOFI

* Hur skulle Eva Löfdahls verk förändras om materialen vore andra? Föreställ er *Modell F* där glaset vore utbytt mot plast och stången mot ett mjukt virkat snöre. Lek med tanken och diskutera hur andra material skulle förändra upplevelsen och kanske betydelsen av verket. Samla också egna material och skapa modeller utifrån dem. Diskutera deras olika uttryck.

* Vrid och vänd på begreppet modell, inspirerade av Eva Löfdahls konstverk. Hur förhåller sig modeller till verkligheten? Besök ett arkitektkontor eller stadsbyggnadskontor (virtuellt eller *in real life*) och titta på en modell från någon stadsdel som ni sedan kan undersöka i verkligheten. Diskutera skillnader, likheter och varför det blev som det blev. Ett besök på Arkitekturmuseet kan vara givande i detta sammanhang. Bygg egna modeller som antingen relaterar till något befintligt (byggnad, föremål eller teori) eller gör en som är helt fristående. Välj material med omsorg!

* Låt eleverna sätta ord på sina upplevelser av ett valfritt Eva Löfdahl-verk! De kan inte hamna fel. Enligt konstnären själv kan vi som betraktare bara uppfatta en liten del av verket. Låt ett verk bli utgångspunkt för en dikt, betraktelse, novell, blogginlägg, debattartikel eller recension!

* Låt eleverna prova att skapa egna verk som är oberoende av ord. Går det överhuvudtaget att göra något utan att använda sig av språk? Hur förhåller sig bild till ord? Finns tanken utan språk?

Mitt arbete är inte uppbyggt med språket. Språket är en sorteringsmaskin som jag utsätter det för, så jag kan se om det finns önskade betydelser.

